

Faktinių arba įtariamų patyčių atveju sprendimo procedūra **P1**

A. Kai įtariate patyčias:

Kai įtariate, kad mokinys patiria patyčias, imkitės žemiau išvardintų veiksmų arba tų veiksmų, kurie šiuo atveju labiausiai tinka:

- Klasės auklėtoja(s) yra atsakinga(s) už skiriamą dėmesį (mokinių, kurie gali patirti patyčias ir potencialių skriaudėjų stebėjimą) tiems mokiniams, iš kurių galimai yra tyčiojamasi, kurie yra įvardinti kaip besityčiojantys arba įtariamai tyčiojimusi. Stebėjimas vykdomas mokyklos kieme, klasėse ir kitose svarbiose vietose.
- Stebėjimo rezultatai yra įforminami dokumentais, užpildant formą, ir pateikiami klasės auklėtojui pasibaigus stebėjimo laikotarpiui arba klasės auklėtojui pareikalavus. Svarbu, kad visi mokyklos darbuotojai parodytų norą dalyvauti stebėjime. Kai kuriais atvejais gali tekti paprašyti visus mokytojus ir visą personalą atidžiai stebėti mokinius, galimai dalyvaujančius patyčiose.
- Klasės auklėtojas patikrina budėjimo žurnalą (jei toks žurnalas yra pildomas mokykloje), kad įsitikintų, ar yra ankstesnių įrašų apie mokinio dalyvavimą patyčiose.
- Klasės auklėtojas pasiteirauja savo kolegų, ar jie yra pastebėję kažką ypatingo, ir prašo įdėmiau stebėti įtariamą patyčiomis mokinį.
- Klasės auklėtojas susisiekiama su patyčias patyrusio mokinio tėvais arba teisėtais globėjais, norėdamas gauti daugiau informacijos.
- Klasės auklėtojas Olweus klasės valandėlės metu kalba mokinių geros ir saugios savijautos temomis, paprašo mokinius užrašyti, ką jiems reiškia gera savijauta savo klasėje.
- Klasės auklėtojas praveda (inicijuoja) trumpus pokalbius su mokiniais, susijusiais su patyčiomis
- Atskirais atvejais galima paprašyti mokinį ar mokinius, kurie teigia, kad jis/ji patiria patyčias, aprašyti tokius atvejus nedelsiant, kad, praėjus ilgesniam laikui, būtų galima geriau prisiminti svarbią informaciją, susijusią su patyčių atveju

- Jei, atlikus tokį tyrimą, klasės auklėtojas vis dar abejoja, ar yra tyčiojamasi, mokykla privalo kreiptis į pedagoginę psichologinę tarnybą arba į mokyklos Olweus programos instruktorių, kad priimtų sprendimą dėl tolimesnių veiksmų.

Atlikus šiuos veiksmus, reikia pateikti išvadą, ar tai buvo patyčios, ar ne. Jei išvadoje teigiama, kad tai ne patyčios, tyrimą reikia nutraukti ir atsiprašyti įtariamų mokinių.

Jei išvadoje teigiama, kad tai buvo patyčios arba jei mokykla turi rimtų, su aplinkybėmis susijusių įrodymų, ir nori pateikti juos įtariamam mokiniui, reikia imtis žemiau išdėstytų veiksmų.

B. Patyčių atvejai

Kai nėra abejonių, kad vyksta patyčios, reikia vadovautis šia procedūra:

1. Nedelsdami sustabdykite patyčias

- Suaugusieji privalo nedelsdami vykdyti intervenciją ir sustabdyti patyčias. Rimtais atvejais, esant sužeidimui ar iškilus pavojui sveikatai bei gyvybei, mokyklos direktorius privalo nedelsiant reaguoti.
- Intervenciją vykdančys suaugusieji privalo pasakyti besityčiojančiajam, ką jie matė ir ką sužinojo. Šiuo momentu negalima leisti į diskusijas su kaltininku.
- Įvertinkite situaciją. Apsaugokite patyčias patyrusį mokinį. Iš įvykio vietos išveskite patyčias patyrusį mokinį arba kaltininką/us ir nuveskite į tinkamą patalpą. Gali prireikti užtikrinti apsaugą patyčias patyrusiam mokiniui nuo galimo keršto, svarbu po incidento nepaliekėti jo/s vieno.

2. Trumpai pasikalbėkite su mokiniais, dalyvavusiais patyčiose:

Pasikalbėkite su patyčias patyrusiu mokiniu:

- Klasės auklėtojas arba kitas suaugęs asmuo, su kuriuo mokinys jaučiasi saugus, įvykus patyčioms kaip galima greičiau susisieks su mokiniu ir paaiškina jam/ai, kokių veiksmų bus imtasi toliau
- Jei mokinys yra pasiruošęs, suaugusysis gali paklausti, ar ji/s nori papasakoti apie patyčias ir apie tuos, kurie tyčiojosi. Gali tekti atidėti šią pokalbio dalį vėlesniam laikui. Atkreipkite dėmesį į tai, kad pokalbis su patyčias patyrusiu mokiniu turi vykti saugioje vietoje.

Rimtas pokalbis su tuo/tais, kurie tyčiojasi:

- Jei patyčiose dalyvauja keli mokiniai, kalbėkite su kiekvienu atskirai ir pasakykite, kas bus toliau
- Šio pokalbio metu visada pasikvieskite kolega/ę
- Trumpai aprašykite pokalbį ir saugokite aprašą kaip konfidencialią medžiagą.
- Informuokite auklėtoją, jei jis/ji nedalyvavo pokalbyje

Pagrindiniai dalykai pokalbio metu:

Forma

- Susiraskite nuošalia/izoliuotą patalpą
- Paprašykite visus dalyvius atsisėsti
- Suaugusieji privalo kultūringai parodyti, kad reikalas yra rimtas
- Pirmajame pokalbio etape neužduokite mokiniui klausimų
- Nesikreipkite į mokinį pikta
- Nepateikite tuščių grasinimų, priminkite mokyklos drausminimo kopetėles
- Nediskutuokite apie galimą nukentėjusio mokinio indėlį į atvejo sprendimą

Kontekstas

- Numatykite struktūrą
- Pateikite dokumentus/aplinkybių parodymus *
- Pareikalaukite, kad nesityčiotų
- Paaiškinkite pasekmes, jei nesiliaus tyčiotis (remkitės drausminimo kopetėlėmis)
- Informuokite, kad susisieksite/susisieksite su tėvais ar teisėtais globėjais.
- Informuokite, kad mokykla pasirūpins patyčias patyrusio mokinio saugumu, taigi bet koks bandymas atsikeršyti bus pastebėtas
- Pasakykite, ką mokykla darys toliau
- Pasitikrinkite, ar mokinys suprato jus
- Susitarkite dėl kito pokalbio, numatykite vietą, laiką **

*) Jei įrodymų apie patyčias neužtenka, bet yra pakankamai jas patvirtinančių rimtų ženklų, skatinančių pasikalbėti su mokiniu, kalbėkite taip:

Mes turime **rimtų įtarimų, kad tu.....**

Neigimo atveju sakykite: "Girdžiu, ką sakai, bet mes nesame tikri, kad tai tiesa, todėl mes šiuo reikalu domėsime (paaiškiname kaip) ..."

Tokiais atvejais mokykla privalo papildomai pasirūpinti patyčias patyrusiu, užtikrinti stebėjimą ir saugumą, inicijuoti tolimesnius pokalbius, ypatingą dėmesį atkreipti į galimą įtariamojo mokinio kerštą nukentėjusiajam.

**) Numatykite kelis pokalbius su patyčias patyrusiu mokiniu ir su besityčiojančiu/iais. Kalbėkitės su jais atskirai. Pokalbių tikslas - užtikrinti, kad patyčios nesikartotų.

3. Tolimesni veiksmai:

- Organizuokite susitikimus ir su besityčiojančiais, ir su patyčias patiriančiais mokiniais (atskirai) kol įsitikinsite, kad patyčios nevyksta.
- Informuokite kolegas, kad jie galėtų atkreipti dėmesį per pertraukas.
- Apie smurto atvejus visada privaloma informuoti mokyklos vadovybę.

4. Sankcijos (nuobaudos, apribojimai):

- Jei patyčios nenutraukiamos, privaloma taikyti sankcijas
- Mokykla yra paruošusi drausminimo kopėtėles, pavyzdžių galima rasti Olweus patyčių prevencijos programos vadove mokyklos darbuotojams.

5. Dokumentai

- Visas darbas, stabdant patyčias, turi būti įforminamas dokumentais.
- Ataskaitas apie atliktus veiksmus reikia pateikti raštu.

6. Patyčių atvejų įrašų, kuriuose įvardijami mokiniai, laikymas:

- Raštu surinktą informaciją laikyti mokinio byloje
- Jei įrašuose minimos kelių mokinių pavardės/vardai, susiję su tuo pačiu atveju, reikia sukurti atskirą aplanką tokiai informacijai saugoti (taikytina tvarka, paminėta auksčiau pateiktame punkte).